

ДОСЛІДЖЕННЯ

ЕНЦИКЛОПЕДИСТИКА

Енциклопедичний вісник
України

The Encyclopedia Herald
of Ukraine

2021. Vol. 13

DOI: 10.37068/evu.13.3

Article history:

received 10/07/2021

accepted 30/11/2021

published 15/12/2021

Citation: Zhelezniak, M. (2021).

Online promotion of the Encyclopedia of Modern Ukraine (results of user's survey study). *Encyclopedia Herald of Ukraine*, 13, 21-45. <http://doi.org/10.37068/evu.13.3>

© 2021 Author

This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution licence, which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

ISSN 2706-9990 (print)
ISSN 2707-000X (online)

Розвиток "Енциклопедії Сучасної України" в Інтернеті (за даними опитування користувачів)

Микола Железняк

Інститут енциклопедичних досліджень НАН України,
Київ, Україна

ORCID: 0000-0002-8290-6345

Email: mykola@esu.com.ua

Резюме

Статтю присвячено 20-річчю від часу появи першого тому "Енциклопедії Сучасної України" (ЕСУ), який побачив світ у 2001 році. З цієї нагоди фахівцями Інституту енциклопедичних досліджень НАН України було здійснено анкетне опитування користувачів електронної версії ЕСУ. У цій статті автор презентує результати опитування, опрацьовані методами статистичного аналізу, та пропонує окремі інтерпретації отриманих результатів. Здобута інформація має важливе значення для подальшого розвитку ЕСУ в мережі Інтернет, оскільки дає змогу зрозуміти потреби й оцінку її користувачів.

Ключові слова

Енциклопедія Сучасної України", онлайн-енциклопедія, користувачі енциклопедій, веб-опитування, соціологічне дослідження.

Online promotion of the Encyclopedia of Modern Ukraine (results of user's survey study)

Mykola Zhelezniak

NASU Institute of Encyclopedic Research, Kyiv, Ukraine

ORCID: 0000-0002-8290-6345

Email: mykola@esu.com.ua

Abstract

The article is dedicated to the 20th anniversary of beginning the Encyclopedia of Modern Ukraine (EMU), the first volume of which was published in 2001. On this occasion, scholars of NASU Institute of Encyclopedic Research conducted a sociological study of people that are being used the online version of the EMU. In this article, the author presents the results of this study processed by methods of statistical analysis, and offers some discussions based on the results. Acquired information is important for the further progression of the EMU on the Internet, because it allows getting feedback from encyclopedia users.

Keywords

Encyclopedia of Modern Ukraine, online encyclopedia, encyclopedia users, online poll, sociological study.

ВСТУП

"Енциклопедія Сучасної України", перший том якої було надруковано 20 років тому, нині є найбільша українська енциклопедія (за кількістю як томів, так і гасел), а її електронна версія – одна з перших українських онлайн-енциклопедій, статті якої пошукова система "Google" часто видає як релевантні запиту користувачів Інтернету. ЕСУ, що "продовжує кращі традиції українських енциклопедій, зокрема "Української загальної енциклопедії", "Енциклопедії українознавства", "Української радянської енциклопедії", "Encyclopedia of Ukraine" (Бойко, 2016, с. 98), навіть попри незавершений характер стала невід'ємною складовою сучасної української культури й важливим чинником її творення, зарекомендувала себе цінним для соціуму інформаційним джерелом.

Задля осмислення й теоретико-практичного узагальнення тенденцій функціонування "Енциклопедії Сучасної України" в мережі Інтернет, пошуку ефективних інструментів для її подальшого розвитку, редакція прагне вивчати досвід використання її електронної версії (далі – е-ЕСУ), залучаючи різні методи дослідження, зокрема й соціологічні – на основі опиту-

вання її користувачів. Як зауважують дослідники, "у сучасних соціальних комунікаціях важливого значення набуває чинник клієнта, в медіакомунікаціях – глядача, читача, слухача, інтернет-користувача" (Крайнікова, 2014, с. 265). Відтак мета цього дослідження – простежити шляхи подальшого вдосконалення електронної версії "Енциклопедії Сучасної України" на основі відгуків її користувачів. Це сприятиме поглибленню розуміння інформаційних потреб користувачів, їхнього бачення, сприймання, оцінювання ефективності, потенціалу, іміджу енциклопедії. Такий соціологічний моніторинг особливо актуальний нині – в часи карантинних заходів, пов'язаних із пандемією COVID-19, коли рівень користування е-ЕСУ істотно збільшився.

Варто зауважити, що нині соціогуманітаристиці притаманні різноманітні виклики, пов'язані з удосконаленням комп'ютерних технологій та більшим поширенням Інтернету в суспільстві: "Упродовж останнього десятиліття вчені в галузі гуманітарних наук активно опановують та впроваджують нові цифрові методи в освітньому процесі та в дослідженнях, які ознаменували початок нового етапу розвитку інформаційного суспільства" (Дубровіна та ін., 2020). Істотних змін зазнає й енциклопедична галузь, найпомітніші з яких – поява та вдосконалення нових – електронних – форм енциклопедичних видань, а чи не найактуальнішими проблемами для їхніх укладачів стали ті, що пов'язані з "пошуком шляхів оптимізації процесу підготовки енциклопедій, дієвих способів поширення енциклопедичних знань" (Железняк, Іщенко, 2021, с. 340). Окреслене вище засвідчує те, що питання, актуальні для редакції ЕСУ, є такими ж загалом для енциклопедознавства, а також можуть мати значення й для інших гуманітарних наук.

МАТЕРІАЛ І МЕТОДИКА

Провідний метод дослідження – веб-опитування. Його було здійснено на добровільних умовах у період 10 березня – 10 червня 2021 року засобами анкетування. Інформацію про опитування було оприлюднено на сайті е-ЕСУ – на будь-якій сторінці ресурсу кожен відвідувач мав можливість перейти до анкети й заповнити її. Всі учасники анкетного опитування були поінформовані щодо мети дослідження. Анкета містить чітко сформульовані запитання з варіантами різних відповідей (див. Додатки). Анкетне опитування – конфіденційне (анонімне). Завдяки відсутності особистої соціально-психологічної взаємодії дослідників і респондентів сприймаємо отримані під час опитування відповіді як достовірні. Загальна кількість респондентів – 65. Цю сукупність опитаних вважаємо цільовою аудиторією "Енциклопедії Сучасної України". Про це свідчить не лише

той факт, що всі респонденти – апріорі відвідувачі сайту енциклопедії, а й те, що, як далі буде видно з опису результатів, більшість опитаних раніше знали про існування ЕСУ, отже, з великою ймовірністю є регулярними користувачами цієї енциклопедії.

Утворену вибірку репрезентативною назвати не можемо, оскільки її сформовано стихійно (безконтрольно), а тому не забезпечено коректності щодо вікового, регіонального та іншого розподілу, а також загальної кількості респондентів. Водночас вибірка є валідною, адже утворена за принципом рандомізації – випадкового відбору, коли кожен користувач енциклопедії з рівною ймовірністю може потрапити до числа респондентів. Це надає результатам опитування якісного характеру й уможливорює простеження тих чи інших тенденцій.

Згідно з результатами опитування основні характеристики нашої вибірки виявилися такими.

29% – користувачі віком від 31 до 40 років, по 17% – віком 23–30 і 41–50 років, 11% – 61–70 років, по 8% – 51–60 років і понад 70 років, 6% – 18–22 роки і 5% – користувачі у віці до 17 років включно (рис. 1).

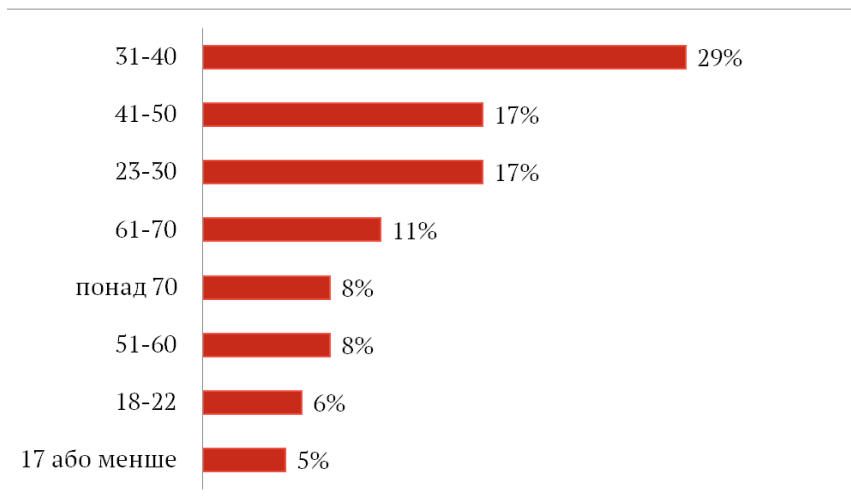

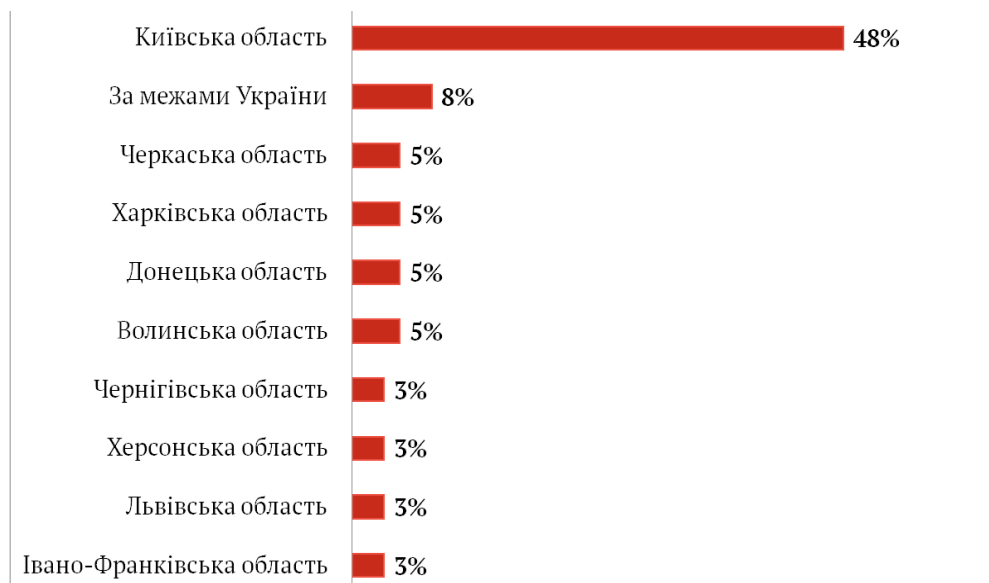
Рис. 1. Розподіл респондентів за віком

35,4% – користувачі з науковим ступенем кандидата чи доктора наук або претенденти на них (аспіранти, докторанти), 20% – спеціалісти або магістри (гуманітарний профіль), 18% – спеціалісти або магістри (негуманітарний профіль), 12% – школярі або студенти, 9% – молодші спеціалісти, 5% – бакалаври (рис. 2).

Рис. 2. Розподіл респондентів за освітою

Респондентами виявилися мешканці більшості областей України, окрім Дніпропетровської, Кіровоградської, Рівненської, Хмельницької, Чернівецької, а також Автономної Республіки Крим. Зафіксовано також респондентів з-поза меж України. Найбільша частка респондентів – із Київської області (разом із Києвом) – 47,7%. Для кожного іншого регіону частка респондентів визначалася 2–8%. Респонденти з України становлять 92%, із території інших країн – 8%. Докладно розподіл респондентів за територіальною ознакою відображено на рис. 3.

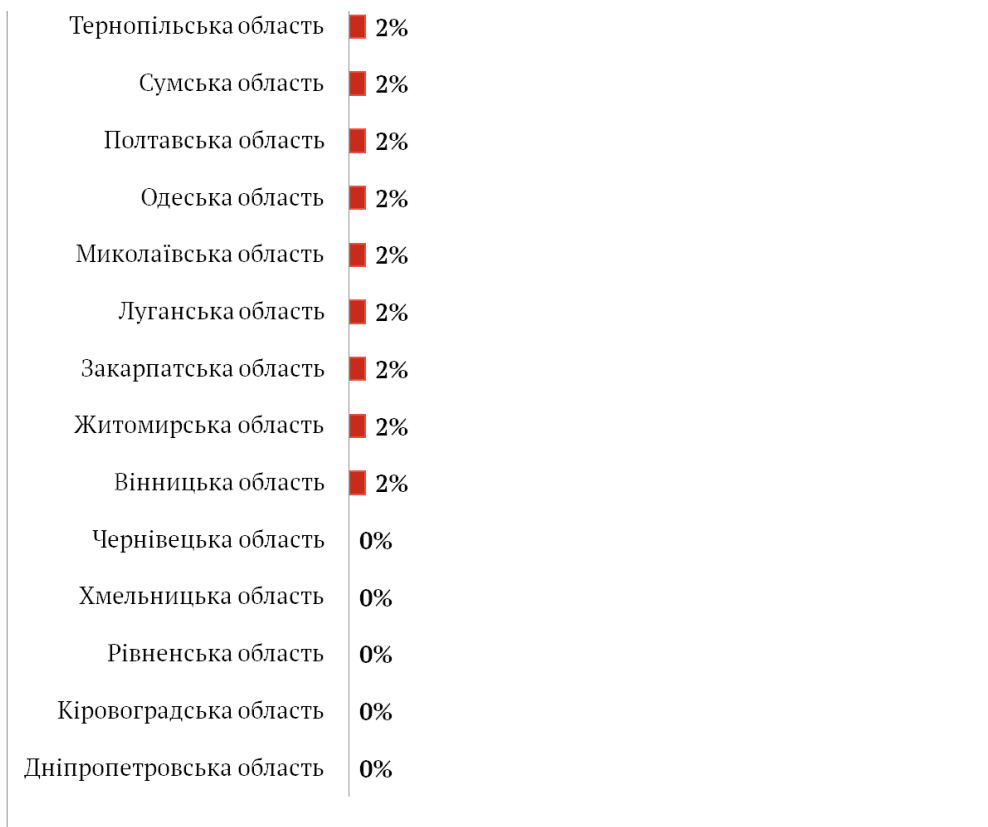

Рис. 3. Розподіл респондентів за територіальною ознакою

Аналіз та інтерпретацію кількісних даних виконано за допомогою статистичних методів. Результати подані за відповідними тематичними блоками у вигляді діаграм та їх опису.

ПОДЯКА

Науковці Інституту енциклопедичних досліджень НАН України висловлюють щире вдячність за участь в опитуванні кожному респондентові.

РЕЗУЛЬТАТИ

Характеристика користувачів сайту ЕСУ. Цей тематичний блок присвячено аналізу користувачів е-ЕСУ в контексті їхнього ставлення до читання книг загалом і енциклопедично-довідкової літератури зокрема.

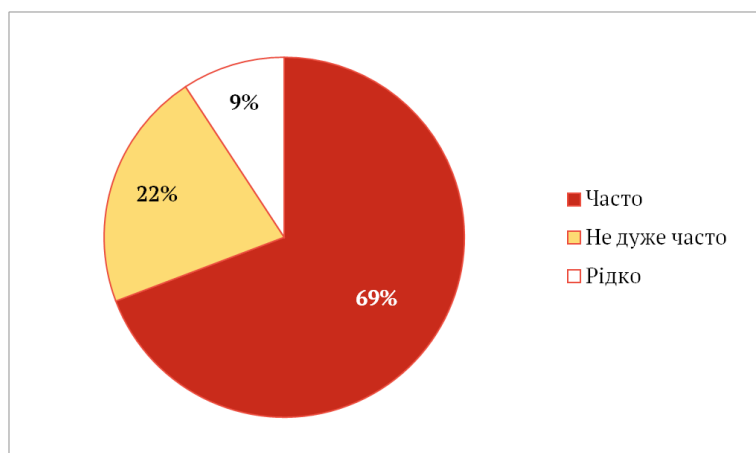

Рис. 4. Відповіді на запитання "Як часто ви читаєте книги (паперові, електронні)?"

Як видно на рис. 4, користувач електронної версії ЕСУ – це особа, яка любить читати книги не залежно від того, якого вони формату – паперового чи електронного.

Користувач електронної версії ЕСУ – це передовсім носій української мови. На рис. 5 засвідчено, що користувачам енциклопедії найзручніша для читання саме українська мова (83% респондентів). Значно менша частина користувачів е-ЕСУ воліла б читати російською (15%). Бачимо також, що 2% респондентів обирають будь-яку іншу мову для читання книг.

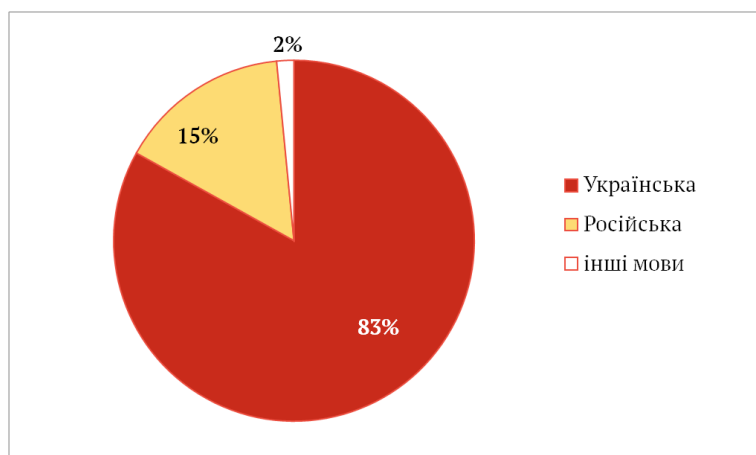

Рис. 5. Відповіді на запитання "Якою мовою вам зручніше читати?"

Цікаво, що загалом в Україні співвідношення між бажаними мовами книг зовсім інше, адже частка тих, хто обирає читати книги українською – 32%, російською – 27%, обома названими мовами – 41% (Волосевич, Шуренкова, 2020, с. 18). Щоправда, статистичні розбіжності між щойно наведеним і нашим дослідженням зумовлені методологічним чинником, оскільки в нашому анкетуванні був відсутній пункт – "обидві мови (російська й українська)".

Користувач е-ЕСУ – це особа, яка вдома зазвичай має довідкову літературу, переважна більшість з якої – словники чи довідники (див. рис. 7). Частка тих, чия домашня бібліотека містить енциклопедії, нижча, ніж тих, у кого їх немає (рис. 6), однак відсоток власників енциклопедичних видань – доволі високий і становить 42%.

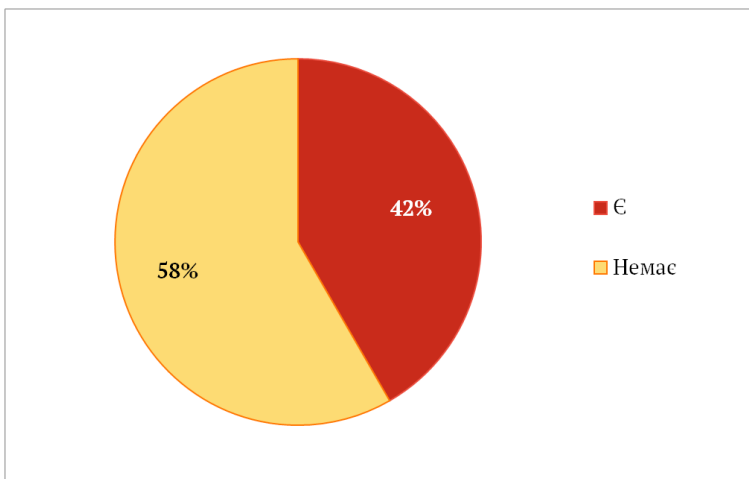

Рис. 6. Відповіді на запитання "Чи є у вас вдома енциклопедія?"

Переважання словників над енциклопедіями в домашніх бібліотеках українців можемо пояснити кількома чинниками. По-перше, словники – більш масовий жанр видань, їхній репертуар значно ширший, ніж енциклопедій (див. – Пилипчук, 2020), а й з огляду на мовну ситуацію в Україні їх частіше використовують; отже, є більша практична потреба мати ці видання під рукою в домашній бібліотеці, що й зумовлює статистичне домінування. По-друге, словники – вигідніша для придбання література, оскільки більшість із них є однотомними виданнями, натомість енциклопедії – багатотомні, часто габаритні книги, що в помешканні займають значний простір, виділений для домашньої бібліотеки. По-третє, дедалі менше з'являється книжкових енциклопедій, адже їх активно замінюють електронні, тому й зменшується імовірність побачити їх у домашніх бі-

бліотеках. Хоча треба зауважити, що в лексикографії так само "електронні словники завдяки своїй функціональності, зручності та обсягу інформації все більше витісняють свої паперові відповідники" (Григоренко, 2020, с. 23).

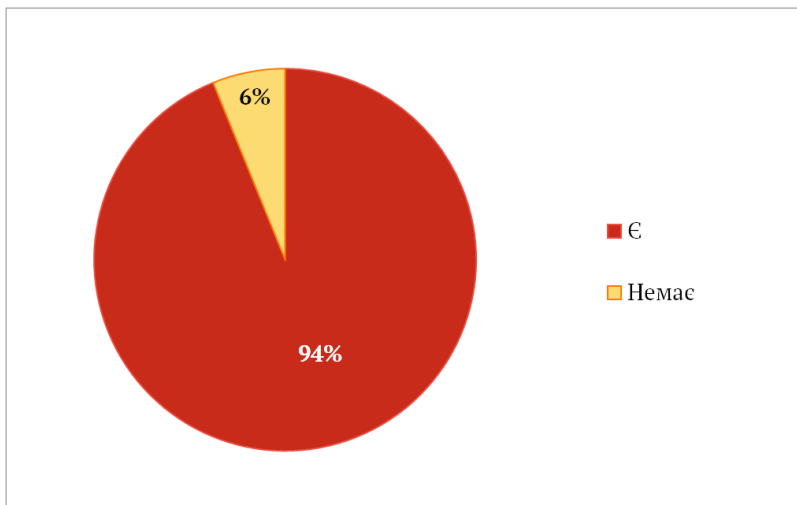

Рис. 7. Відповіді на запитання "Чи є у вас вдома інша довідкова література (паперові словники, довідники)?"

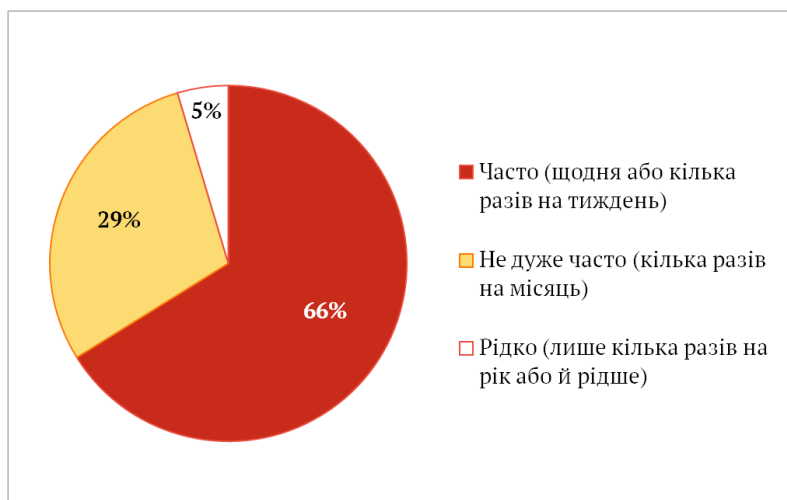

Рис. 8. Відповіді на запитання "Як часто ви звертаєтесь до енциклопедій, довідників, словників (паперових, електронних)?"

Користувач е-ЕСУ – це особа, яка регулярно звертається до енциклопедично-довідкової літератури. Зокрема, рис. 8 свідчить, що 66% користувачів часто використовує таку літературу, 29% – не дуже часто і 5% – лише кілька разів на рік або й рідше.

Згідно з рис. 9 в е-ЕСУ шукають інформацію переважно у зв'язку з навчанням чи роботою (частка таких – 65%), рідше – для задоволення власних інформаційних потреб (35%). Це, очевидно, свідчить про використання ЕСУ в навчальному процесі як учнями, студентами, так і викладачами (див. рис. 1).

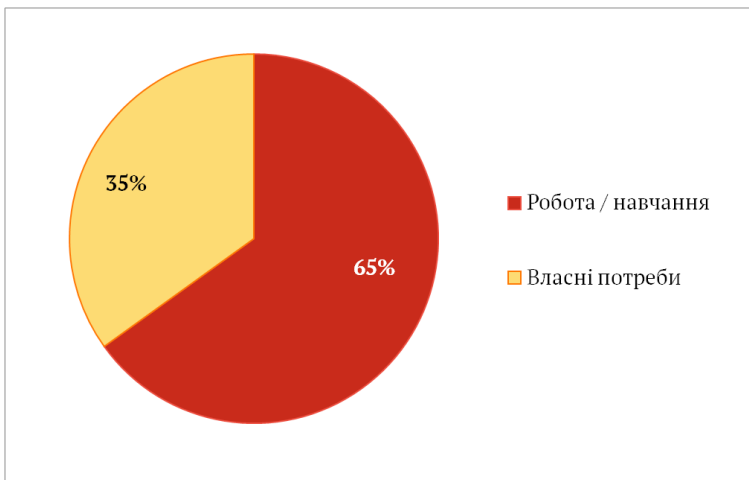

Рис. 9. Відповіді на запитання "У зв'язку з чим ви звертаєтесь до енциклопедій, довідників, словників (паперових, електронних)?"

Користувачем е-ЕСУ є особа, яка критично ставиться до інформації в енциклопедичних джерелах і не виказує цілковитої довіри до неї. Це впливає з рис. 10, на якому бачимо, що максимальна довіра до енциклопедичної інформації властива лише 38% респондентам, а більшість опитаних (49%) оцінює інформацію в енциклопедіях на "четвірку". Зафіксовано респондентів, які вважають, що енциклопедіям повністю довіряти не варто (8% тих, хто оцінив енциклопедичну інформацію на "трійку", 3% – на "двійку").

Таку ситуацію можемо пояснити тим, що значна частина наших респондентів (див. рис. 2) – науковці, тобто особи, яким властиве науково-раціональне мислення. Одним із принципів цього типу мислення є сумнів (конструктивний сумнів), що породжує проблему, а її розв'язанням досягається оцінка достовірності інформації, завдяки чому вона стає науковим знанням – фактом, даними, теорією тощо. Окрім цього, сумнів є важли-

вою формою протидії інформаційним маніпуляціям. Нині інформаційний простір має засилля відомостей неперевіреного, а то й недостовірного характеру, тому вкрай важливо вміти перевіряти будь-які дані, перш ніж вважати їх достовірними. Звісно, на тлі різноманітних джерел інформації енциклопедії вирізняються тим, що подають надійні знання. Та це не означає, що користуючись ними, не треба критично ставитися до наявної там інформації. В енциклопедіях теж трапляються огріхи, і саме уважність читачів подекуди зумовлює їх виправлення.

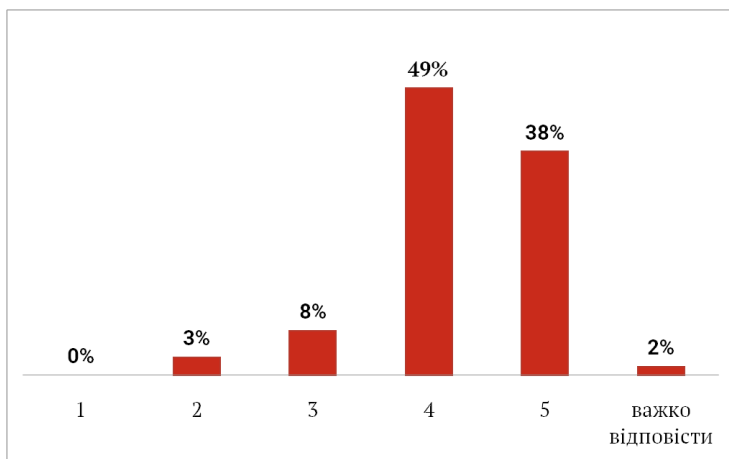

Рис. 10. Відповіді на запитання "Оцініть рівень вашої довіри до інформації в енциклопедіях за 5-бальною системою"

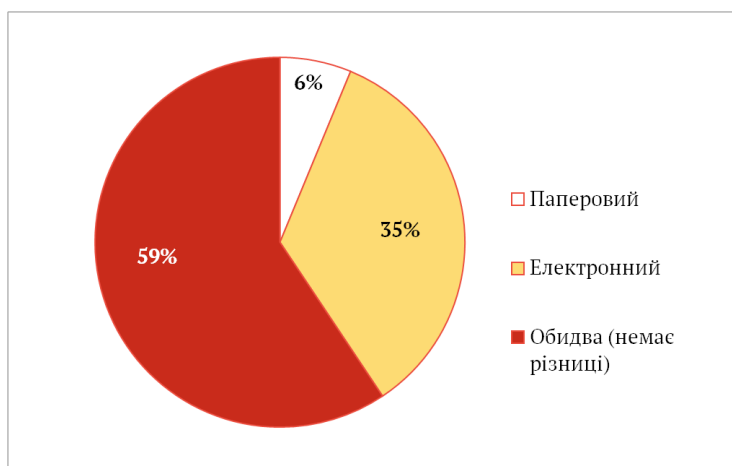

Рис. 11. Відповіді на запитання "Який формат енциклопедій, довідників, словників вам подобається більше?"

Попри те, що, як з'ясували раніше, енциклопедії не зовсім зручні книги для зберігання у власній бібліотеці, все ж респонденти вважають, що паперовий формат енциклопедичних видань необхідний і в епоху високої популярності онлайн-енциклопедій і не належить до пережитків минулого. Рис. 11 показує, що 6% опитаних віддають перевагу електронним енциклопедіям, 35% – паперовим енциклопедіям, а для 59% немає особливої різниці, який із них обрати.

Окреме питання стосується того, чи доречно покликатися в наукових публікаціях на енциклопедичні джерела. У науковому дискурсі можна віднайти обґрунтування різних точок зору. Основна проблема полягає в тому, що енциклопедичні статті належать до типу вторинної наукової інформації, тобто такої, що формується на основі оригінальних (первинних) джерел. Інакше кажучи, енциклопедична стаття не може подавати наукові знання, які раніше ніде не були оприлюднені. Її призначення – виокремлюючи важливе від другорядного, структурувати, окреслювати, узагальнювати інформацію, наявну в різних надійних джерелах.

З огляду на те, що велика частка наших респондентів виявилася саме науковцями, то отримані відповіді, відображені на рис. 12, мають особливу цінність. Так, 67% опитаних вважають, що покликатися на енциклопедичну літературу в наукових творах – це доречно, 11% – недоречно, 22% вагаються з відповіддю. Ці дані узгоджуються з окремими дослідженнями, що засвідчують активне цитування ЕСУ в науковій літературі (див. – Железняк, Іщенко, Давиденко, Очеретянко, 2021).

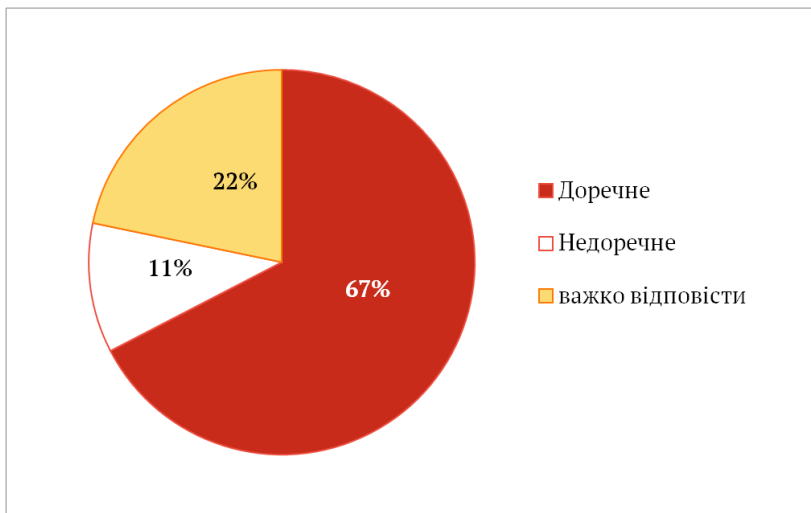

Рис. 12. Відповіді на запитання "Якщо ви науковець, то чи вважаєте доречним покликатися в наукових публікаціях на енциклопедії?"

Характеристика ставлення користувачів до е-ЕСУ. Цей тематичний блок висвітлює характер оцінювання, ставлення користувачів до е-ЕСУ та рівень користування енциклопедією загалом.

Рис. 13 свідчить, що багато користувачів е-ЕСУ – це особи, які раніше ніколи не чули про існування цієї енциклопедії (до того, як потрапили на її веб-сайт). Частка таких респондентів – 46%. Ті, хто знав про існування ЕСУ до того, як знайшов в мережі Інтернет її електронну версію, становлять 51%. Ці статистичні дані вкотре демонструють велике значення електронної версії енциклопедії для поширення інформації про неї у суспільстві.

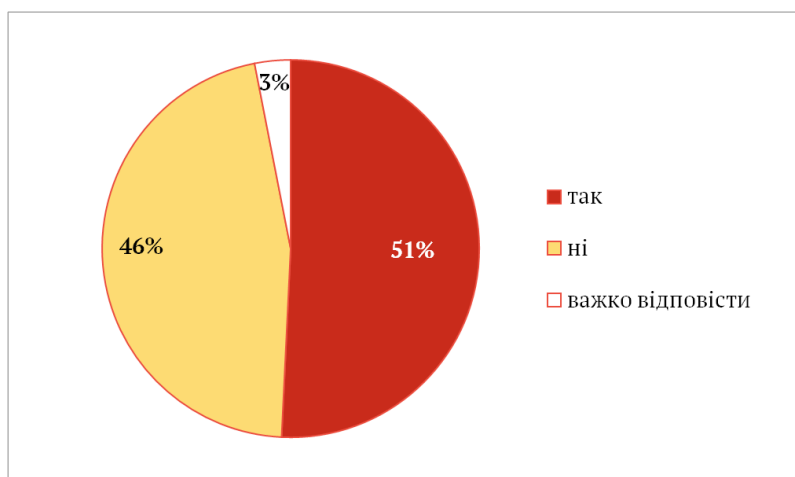

Рис. 13. Відповіді на запитання
"Чи знали ви про існування ЕСУ до того, як потрапили
на сайт енциклопедії?"

Цікавими є дані рис. 14, які свідчать про те, що паперовий формат ЕСУ – так само цінний, адже ним послуговується 71% опитаних (28% – ніколи не користувалися паперовою ЕСУ, 1% вагається з відповіддю). Натомість останнім часом популярною є думка про те, що книжковий формат енциклопедій вичерпав себе, так як електронні довідкові ресурси мають значно більше переваг для користувачів і видавців. Дійсно, поширення електронного формату в галузі книговидавництва найбільшою мірою позначилося саме на енциклопедіях: "Інформаційні технології для оцифрування та підтримки енциклопедичних видань успішно використовують вже понад 30 років <...> А з появою у 1995 році вікі-технології з'явилася велика кількість інтернет-енциклопедій як універсальних, так і вузькоспеціалізованих" (Лупаренко, 2021, с. 255). Фундаментальна відмінність між обома форматами енциклопедій полягає в тому, що електронні енциклопедії є комп'ютерною базою даних, що за спеціальним

алгоритмом знаходить відповідні гасла. Завдяки цьому функціональні можливості електронних енциклопедій значно ширші порівняно з друкованими виданнями. Це й пояснює зростання популярності електронних енциклопедій. Між іншим, вважати такі ресурси "аналогами звичайних довідкових видань" (Гевко, 2018, с. 12), вочевидь, з огляду на зазначене вище, не зовсім правильно, хоча саме на визначення такого характеру електронних енциклопедій можна найчастіше натрапити у фаховій літературі.

Переваги електронних енциклопедій та значне їх поширення на тлі істотного занепаду паперових, що спостерігаємо в багатьох країнах світу, не варто розглядати як аргумент для повної відмови від друкованих енциклопедичних видань в Україні. Порівнюючи дані рис. 13 і 14, можна зробити висновок про те, що знайомство з електронною версією енциклопедії стимулювало частину користувачів звернутися і до її паперових томів. А це, вважаємо, є важливим чинником, що сприяє поширенню енциклопедичних знань в українському соціумі. Оприлюднення видання у вигляді обох форматів – найкраща стратегія, хоч оптимальною її назвати навряд чи можна. Цього принципу притримуються у низці країн, де національні енциклопедії виходять друком та водночас представлені онлайн. Яскравий приклад – Франція: видавництво "Larousse" універсальну енциклопедію "Grand Larousse encyclopédique" оприлюднює в мережі Інтернет у повному обсязі, а в скороченому публікує як однотомник, який щороку виходить друком з оновленнями й доповненнями.

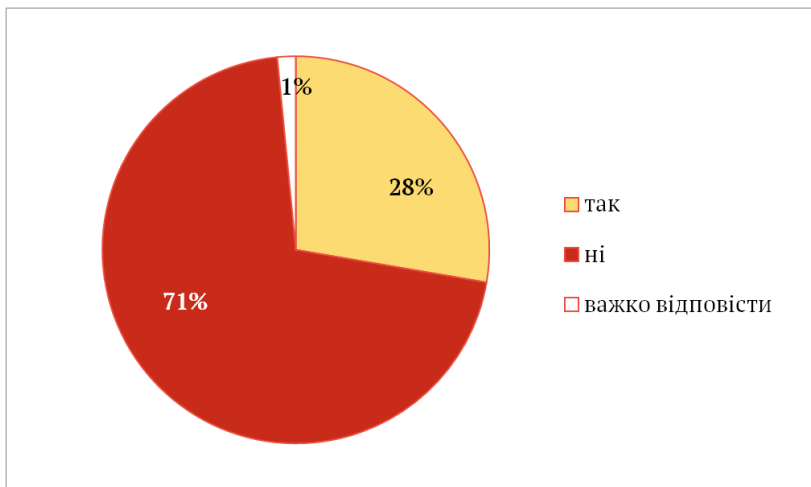

Рис. 14. Відповіді на запитання "Чи користувались ви коли-небудь паперовою версією ЕСУ?"

Як відомо, ЕСУ містить велику кількість статей-персоналій. У цьому полягає особливість ЕСУ, яка "крізь призму біографічного знання представляє національну культуру, суспільно-політичне, інтелектуальне й духовне життя країни" (Железняк, Іщенко, Давиденко, Очеретянко, 2021, с. 326). Тому інколи можна натрапити на твердження, що ЕСУ цінна передусім як біографічний словник. Так, академік НАН України Я. Ісаєвич в одному з листів до редакції ЕСУ зазначив, що "ця енциклопедія на даному етапі замінює національний біографічний словник" (Железняк, 2014, с. 18). Щоправда, ця думка слабо корелює з даними, демонстрованими на рис. 15. Бачимо, що більшість користувачів е-ЕСУ – це особи, які шукають інформацію небіографічного характеру (63%). І лише для 37% респондентів е-ЕСУ виявилася енциклопедичним джерелом біографічних відомостей. Це означає, що в Інтернеті "Енциклопедія Сучасної України" слугує для користувачів саме загальною енциклопедією, а не біографічним словником.

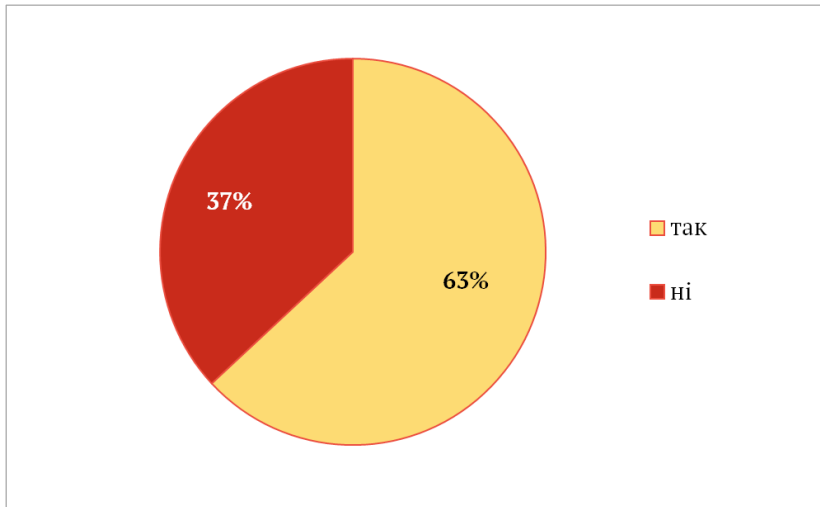

Рис. 15. Відповіді на запитання
"На сайт ЕСУ ви потратили, шукаючи дані
про ту чи іншу людину?"

За підсумками статистичного аналізу отримано позитивний зворотний зв'язок від користувачів про сайт е-ЕСУ, адже 33% оцінили його на "п'ятірку", 38% – на "четвірку". А втім, є й такі респонденти, які не задоволені зручністю сайту: 20% оцінюють його на три бали, 6% – на два бали, 3% – на один бал (рис. 16).

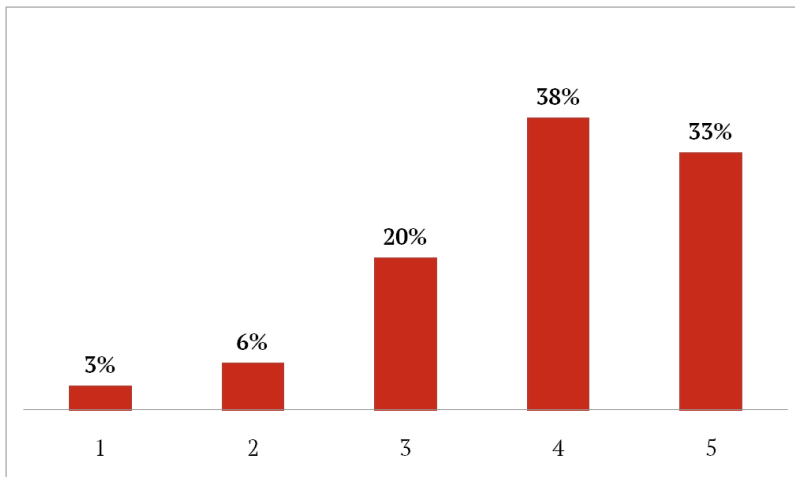

Рис. 16. Відповіді на запитання "Оцініть зручність сайту ЕСУ для користування за 5-бальною системою"

Подібними до попередніх є показники ставлення до е-ЕСУ як до джерела знань (рис. 17): 32% респондентів оцінюють енциклопедію на відмінно (5 балів), 41% – на чотири бали, 20% – на три бали, по 2% – на два і один бали. 5% респондентів вагаються з відповіддю. Закономірно, що ці дані узгоджуються з оцінкою респондентів щодо рівня довіри до енциклопедичної літератури загалом, що засвідчено на рис. 10.

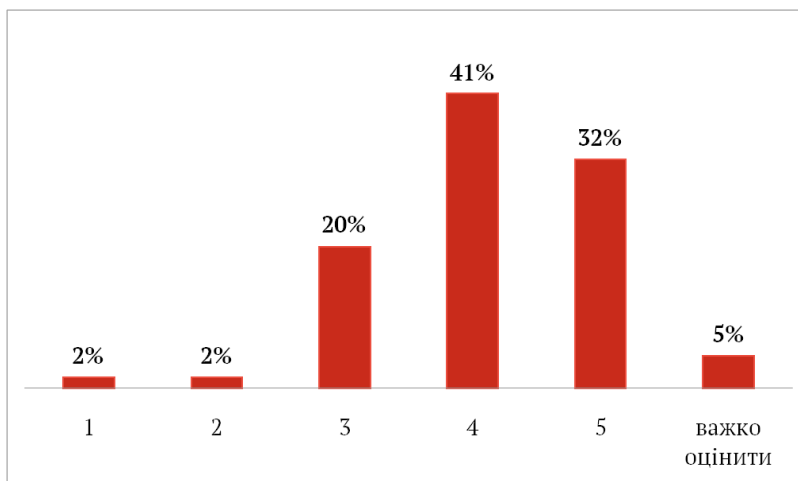

Рис. 17. Відповіді на запитання "Оцініть ЕСУ як джерело інформації за п'ятибальною системою"

Зауваження і пропозиції користувачів е-ЕСУ. Анкетування передбачало також можливість кожному висловити в розгорнутому вигляді власні міркування про енциклопедію (звернути увагу на сильні й слабкі сторони, внести власні пропозиції, зауваження тощо), які б були корисними для укладачів ЕСУ. Зауважимо, що відповіді були різного характеру й порізно сформульовані. Наведемо типові відгуки, об'єднавши їх умовно в кілька груп.

Схвальні відгуки:

- Це висококомпетентна, корисна енциклопедія, що на часі. Вам признання і велика вдячність!
- Бажаю Вам сил, часу, можливостей і натхнення наповнити дані до букви Я включно.
- Круто, що зробили розділ «Цей день в історії» – цю функцію варто розрекламувати, нею користувалося б багато новинних ресурсів.

Відгуки-пропозиції:

- Пропоную також розробити фільтри за місцем народження та смерті, за галузями діяльності, місцем роботи тощо.
- Не завадило б трохи більше кольорів.
- Зробіть так, щоб можна було ознайомитись з усіма томами енциклопедії, зайшовши на головну сторінку сайту.
- Необхідно розширити коло статей-персоналій.
- Можливо, варто зробити систему коментарів. Так хтось міг би запропонувати доповнення до змісту статей.
- Подавайте якісніші зображення.
- Розміщуйте текст без скорочень.

Відгуки-зауваження:

- Написання прізвищ повинно відповідати паспортним даним. Варто вдосконалити пошук, зокрема зробити його за змістом статті. Ввести для статей DOI.
- Попрацювати з картинками, нинішній вигляд не дуже презентабельний.
- Необхідно оновлювати інформацію відносно персональних даних.
- Інформація застаріла, треба частіше оновлювати дані.
- Головна вада видання – відсутність даних про канали прямого спілкування з особами, занесеними у енциклопедичний перелік.
- Відійти від формату друкованих паперових енциклопедій.

- Доповнити енциклопедію іменами нових науковців, що отримали докторські звання, завоювали авторитет. Йдеться про тих осіб, що мають прізвища на літери, на які вже укладено томи. У цьому була б значна перевага електронної версії.

ЛІТЕРАТУРА

- Бойко, Ю. (2016). Енциклопедія Сучасної України – основний науковий проект Інституту енциклопедичних досліджень НАН України. *Гілея: науковий вісник*, 111, 96-99.
- Волосевич, І., Шуренкова, А. (2020). *Звіт за результатами всеукраїнського соціологічного дослідження "Читання в контексті медіаспоживання та життєконструювання"*. Київ: Український інститут книги.
- Гевко, І. (2018). Використання сучасних інформаційних технологій – основа професійного зростання педагога. *Вісник Національного університету "Чернігівський колегіум" ім. Т. Г. Шевченка*, 151 (2), 10-14.
- Григоренко, А. (2020). Особливості укладання лексикографічних праць. *Молодий вчений*, 79.1, 21-24. <https://doi.org//10.32839/2304-5809/2020-79.1-6>
- Дубровіна, Л., Лобузін, К., Онищенко, О., Боряк, Г. (2020). Цифрова гуманітаристика та бази даних документальної культурної спадщини в бібліотеках України. *Рукописна та книжкова спадщина України*, 25, 290-309. <https://doi.org/10.15407/rksu.25.290>
- Железняк, М. (2014). Енциклопедія Сучасної України – здобутки, проблеми та перспективи. У кн.: *Українська енциклопедистика. Матеріали 2-ї Міжнародної наукової конференції "Українська енциклопедистика"* (с. 14-23). Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України. <https://doi.org/10.37068/ue.2011.1>
- Железняк, М., Іщенко, О. (2021). Онлайн-енциклопедії США як сучасні освітні ресурси. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 84 (4), 339-353. <https://doi.org/10.33407/itlt.v84i4.4410>
- Железняк, М., Іщенко, О., Давиденко, О., Очеретянко, С. (2021). "Енциклопедія Сучасної України" як багатоаспектне книжкове джерело: контент-аналіз цитувань. *Рукописна та книжкова спадщина України*, 27, 319-332. <https://doi.org/10.15407/rksu.27.319>
- Крайнікова, Т. (2014). Медіаповедінка українських телеглядачів: аналіз стратегій, інформаційних потреб та інтересів. *Вісник Харківської державної академії культури*, 43, 265-274.
- Лупаренко, Л. (2021). Еволюція відкритих електронних науково-освітніх

систем і їх використання у вітчизняному освітньому просторі. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Педагогічні науки, 25 (2), 236-272. <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v25i2.775>

REFERENCES

- Boiko, Y. (2016). Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy – osnovnyi naukovyi proekt Instytutu entsyklopedychnykh doslidzhen NAN Ukrainy [Encyclopedia of Modern Ukraine is the main scholar project of the Institute of Encyclopedic Research of the National Academy of Sciences of Ukraine]. *Gileya*, 111, 96-99 [in Ukrainian].
- Dubrovina, L., Lobuzina, K., Onyshchenko, O., Boriak, H. (2020). Digital humanities and databases of cultural heritage in libraries of Ukraine. *Manuscript and Book Heritage of Ukraine*, 25, 290-309. <https://doi.org/10.15407/rksu.25.290> [in Ukrainian].
- Hevko, I. (2018). The use of modern information technologies is the basis for the professional growth of the teacher. *Bulletin of the T. H. Shevchenko National University "Chernihiv Colehium"*, 151 (2), 10-14. [in Ukrainian]
- Krainikova, T. (2014). Mediapovedinka ukrainskykh telehliadachiv: analiz stratehii, informatsiinykh potreb ta interesiv [Media behavior of Ukrainian TV-viewers: the strategy analysis, information needs and interests]. *Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture*, 43, 265-274 [in Ukrainian].
- Luparenko, L. (2021). Evolution of open electronic scientific and educational systems and their use in the domestic educational space. *Collection of Scientific Works of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Pedagogical Sciences*, 25 (2), 236-272. <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v25i2.775> [in Ukrainian].
- Volosevych, I. & Shurenkova, A. (2020). *Zvit za rezultatamy vseukrainskoho sotsiologichnoho doslidzhennia "Chytnannia v konteksti mediaspozhyvannia ta zhyttiekonstruiuvannia"* [Case report of sociological study "Reading in the context of media consumption and life construction"]. Kyiv: Ukrainian Book Institute [in Ukrainian].
- Zhelezniak, M. & Ishchenko, O. (2021). Online encyclopedias of the USA as actual education resources. *Technologies and Learning Tools*, 84 (4), 339-353. <https://doi.org/10.33407/itlt.v84i4.4410> [in Ukrainian].
- Zhelezniak, M. (2014). The Encyclopedia of Modern Ukraine – achievements, problems and prospects. In *Proceedings of the 2-d International Conference on Ukrainian Encyclopedia Studies* (pp. 14-23). Kyiv: NASU

Institute of Encyclopedic Research. <https://doi.org/10.37068/ue.2011.1> [in Ukrainian]

Zhelezniak, M., Ishchenko, O., Davydenko, O., Ocheretianko, S. (2021). Encyclopedia of Modern Ukraine as multiple-aspect book source: content analysis of citations. *Manuscript and book heritage of Ukraine*, 27, 319-332. <https://doi.org/10.15407/rksu.27.319> [in Ukrainian].

Hryhorenko, A. (2020). The features of the conclusions of the lexicographical works. *Young Scientist*, 79.1, 21-24. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-79.1-6> [in Ukrainian].

ДОДАТКИ

Анкета для опитування користувачів "Енциклопедії Сучасної України"

1. Чи знали ви про існування "Енциклопедії Сучасної України" до того, як потрапили на сайт енциклопедії?

- Так
- Ні
- Важко відповісти

2. На сайт "Енциклопедії Сучасної України" ви потрапили, шукаючи інформацію про ту чи іншу людину?

- Так
- Ні

3. Чи користувались ви коли-небудь паперовою версією "Енциклопедії Сучасної України"?

- Так
- Ні
- Важко відповісти

4. Оцініть зручність сайту "Енциклопедії Сучасної України" для користування за п'ятибальною системою

- 5
- 4
- 3
- 2
- 1

5. Оцініть "Енциклопедію Сучасної України" як джерело інформації за п'ятибальною системою

- 5
- 4
- 3
- 2
- 1

6. Що цінного порадили б редакції "Енциклопедії Сучасної України" для вдосконалення проекту? (якщо порад немає, залиште поле порожнім)

Відповідь: _____

7. Як часто ви звертаєтесь до енциклопедій, довідників, словників (паперових, електронних)?

- Часто (щодня або кілька разів на тиждень)
- Не дуже часто (кілька разів на місяць)
- Рідко (лише кілька разів на рік або й рідше)

8. У зв'язку з чим ви звертаєтесь до енциклопедій, довідників, словників (паперових, електронних)?

- Робота / навчання
- Власні потреби

9. Чи є у вас вдома енциклопедії?

- Так
- Ні
- Важко відповісти

10. Чи є у вас вдома інша довідкова література (паперові словники, довідники)?

- Так
- Ні
- Важко відповісти

11. Який формат енциклопедій, довідників, словників вам подобається більше?

- Паперовий
- Електронний
- Обидва
- Важко відповісти

12. Оцініть рівень вашої довіри до інформації в енциклопедіях за п'ятибальною системою:

- 5
- 4
- 3
- 2
- 1

13. Якщо ви науковець, то чи вважаєте доречним покликатися в наукових публікаціях на енциклопедії? (якщо ви не науковець, залиште поле порожнім)

- Так
- Ні
- Важко відповісти

14. Як часто ви читаєте книги (паперові, електронні)?

- Часто (щодня або кілька разів на тиждень)
- Не дуже часто (кілька разів на місяць)
- Рідко (лише кілька разів на рік або й рідше)
- Майже не читаю або ніколи не читаю

15. Якою мовою вам зручніше читати?

- Українською
- Російською
- Іншою

16. Ваш вік

- 17 або менше
- 18-22
- 23-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- 61-70
- Понад 70

17. Ваш освітній рівень

- Кандидат / доктор наук (в тому числі аспірант / докторант)

- Спеціаліст / магістр (гуманітарний профіль)
- Спеціаліст / магістр (негуманітарний профіль)
- Бакалавр
- Молодший спеціаліст
- Школяр / студент

18. Ваше місце проживання

- Автономна Республіка Крим
- Вінницька область
- Волинська область
- Дніпропетровська область
- Донецька область
- Житомирська область
- За межами України
- Закарпатська область
- Івано-Франківська область
- Київська область
- Кіровоградська область
- Луганська область
- Львівська область
- Миколаївська область
- Одеська область
- Полтавська область
- Рівненська область
- Сумська область
- Тернопільська область

- Харківська область
- Херсонська область
- Хмельницька область
- Черкаська область
- Чернівецька область
- Чернігівська область